

Cyngor Sir Ynys Môn

Adroddiad Sgriwtini

Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Dyddiad:	14 Hydref 2025
Pwnc:	Partneriaeth Diogelwch Cymunedol – Adroddiad Blynyddol
Cadeirydd Sgriwtini:	Cynghorydd Dylan Rees

1. Pwy fydd yr aelod portffolio yn cyflwyno / arwain yr adroddiad?

Aelod Portffolio	Rôl
Cynghorydd Alun Roberts	Aelod portffolio ar gyfer Diogelwch Cymunedol
Swyddog Gwasanaeth (yn cefnogi)	Rôl
Daron Owens	Uwch Swyddog Gweithredol
Rhys Hughes	Dirprwy Prif Weithredwr

2. Pam y gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini ystyried y mater

Mae gofyn i'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol adrodd yn ffurfiol i'r pwyllgor hwn bob blwyddyn er mwyn cyflwyno trosolwg o weithgareddau.

3. Rôl y Pwyllgor Sgriwtini ac argymhellion

- ☒ Er sicrwydd
☐ Er argymhelliad i'r Pwyllgor Gwaith
☐ Er gwybodaeth

Argymhelliad(ion):
Nodi cynnwys yr adroddiad a'r dogfennau atodol, a nodi a yw'r Pwyllgor Craffu yn cefnogi'r blaenoriaethau a chyfeiriad y gwaith i'r dyfodol.

4. Sut mae'r argymhelliad(ion) yn cyfrannu at amcanion Cynllun y Cyngor?

Sicrhau cymunedau iachach, mwy diogel a thecach trwy gynnig amrywiaeth o wasanaethau ataliol, gwella a chefnogol, mewn partneriaeth â rhanddeiliaid eraill o'r un anian.

5. Themâu sgriwtini allweddol

Y meysydd allweddol ddylai'r Pwyllgor Sgriwtini ganolbwyntio arnynt:

- Mesur blaenoriaethau'r Bartneriaeth (sy'n seiliedig ar broses asesu anghenion lleol), a nodi unrhyw anghenion lleol newydd neu ychwanegol
- Asesu effeithiolrwydd y bartneriaeth statudol yn unol â disgwyliadau'r Ddeddf Trosedd ac Anhrefn 1998
- Gwerthuso effaith y cynllun gweithredu yn erbyn y meysydd blaenoriaeth er budd cymunedau Ynys Môn

6. Pwyntiau allweddol / crynodeb

CEFNDIR:

1. Mae'r adroddiad yn nodi gweithgareddau'r Bartneriaeth dros yr 11 mis diwethaf ers i ni gyflwyno i'r Panel Sgriwtini ddiwethaf ym mis Tachwedd 2024.
2. Mae dyletswydd statudol ar Awdurdodau Lleol yn unol â Deddf Trosedd ac Anrhefn 1998 i weithio mewn partneriaeth gyda'r Heddlu, y Gwasanaeth Iechyd, y Gwasanaeth Prawf a'r Gwasanaeth Tân ac Achub. Dyma'r prif asiantaethau sy'n ffurfio'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol. Mae yna hefyd bartneriaid ychwanegol megis y Bwrdd Cynllunio Ardal (camddefnyddio sylweddau), Addysg, Cyfiawnder Ieuenctid a Cydlyniant Cymunedol.
3. Fel aelod statudol o'r Bartneriaeth, mae'n bwysig bod CSYM yn cael ei gynrychioli'n briodol. Cyflawnir hyn drwy bresenoldeb yr aelod lleol presennol gyda phortffolio Diogelwch Cymunedol, sef Alun Roberts, a'r swyddogion gyda chyfrifoldeb am y gwaith, sef Rhys Hughes (Dirprwy Prif Weithredwr) a Ned Michael (Pennaeth Tai).
4. **Yn wreiddiol, galwyd partneriaethau diogelwch cymunedol yn bartneriaethau trosedd ac anhrefn, ac er bod yr enw wedi'i newid, nid yw'r cyfrifoldebau ac maent yn parhau i fod - trosedd ac anhrefn, camddefnyddio sylweddau, lleihau aildroseddu.**
 - Dan y Ddeddf Trais Domestig, Troseddau a Dioddefwyr 2004, mae gan Bartneriaethau Diogelwch Cymunedol ddyletswydd statudol hefyd i sefydlu Adolygiadau Dynladdiad Domestig (DHRs). Mae'r rhain yn adolygiad o'r amgylchiadau pan fo marwolaeth person 16 oed neu hŷn wedi, neu'n ymddangos ei bod wedi deillio o drais, cam-drin neu esgeulustod gan— (a) person yr oedd yn perthyn iddo neu wedi bod mewn perthynas bersonol agos, neu (b) yn aelod o'r un aelwyd ag ef ei hun, gyda golwg ar nodi'r gwersi i'w dysgu o'r farwolaeth.
 - Yn dilyn diwygiadau i'r Ddeddf Trosedd ac Anhrefn o ganlyniad i'r Ddyletswydd Trais Difrifol newydd, mae gennym hefyd gyfrifoldeb i atal a lleihau trais difrifol.
5. Mae presenoldeb da bob amser yn y cyfarfodydd chwarterol. Mae'r Partneriaid a'r Aelodau Lleol sy'n mynychu'r cyfarfodydd yn cyfrannu'n gadarnhaol. Rhennir data chwarterol ar ffigurau trosedd a diweddariadau chyflawniad y cynllun ym mhob cyfarfod. Mae pob aelod cyfrifol o'r bartneriaeth yn cyfrannu'n ariannol at sefydlu dadansoddwr partneriaeth, fel y gellir darparu data rheolaidd i gefnogi penderfyniadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth.
6. Mae gweithio rhwng partneriaid yn sylfaenol i ddiogelwch cymunedol. Y prif reswm dros gyflwyno PDC yn ôl ym 1998, oedd sicrhau bod trosedd ac anhrefn yn cael ei ystyried yn **'broblem i bawb'** ac nid i'r Heddlu yn unig.
7. Nid ydym yn comisiynu unrhyw brosiectau neu wasanaethau yn uniongyrchol (dim ond y DHRs) **gan nad oes unrhyw arian yn cael ei ddyrannu yn barhaol i Ddiogelwch**

Cymunedol. Mae cyllid ar gyfer prosiectau penodol yn ddibynnol ar gyfleoedd grant a dim ond ar gael trwy wneud cais amdanynt.

BLAENORIAETHAU/DOGFENNAU'R BARTNERIAETH AR GYFER CRAFFU:

Mae'r bartneriaeth yn gweithio yn unol â chynllun blynyddol. Ynghlwm mae cynllun 2025-26, sy'n seiliedig ar flaenoriaethau **rhanbarthol** y Strategaeth Bwrdd Gogledd Cymru Mwy Diogel:

- Atal Troseddau ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol
- Mynd i'r Afael â Trais Difrifol
- Mynd i'r Afael â Throseddau Cyfundrefnol Difrifol
- Diogelu ac adeiladu cymunedau gwydn a chynnal diogelwch y cyhoedd

GWAITH WEDI'I GWBLHAU YN YSTOD 2025

1. Datblygwyd y cynllun blynyddol yn unol a blaenoriaethau y Bwrdd Rhanbarthol Gogledd Cymru Fwy Diogel. Mae cynllun 2025-26 (ynghlwm) yn nodi'r gweithgaredd yr oedd y Bartneriaeth am ei gyflawni yn ystod y flwyddyn ariannol hon.
2. Rhannwyd ffigyrau trosedd yn chwarterol drwy adroddiad perfformiad a baratowyd gan ddadansoddwr yr Heddlu, fel y gellir trafod unrhyw dueddiadau a gweithgaredd ychwanegol sydd ei angen.
3. Fel nodir uchod, mae gennym ddyletswydd statudol o dan y Ddeddf Trais Domestig, Trosedd a Dioddefwyr 2004 i sefydlu Adolygiadau Dynladdiad Domestig (DHR). Yn anffodus, roedd 3 DHR ar y gweill eleni a derbyniwyd 2 gyfeiriad am adolygiadau newydd. Mae'n anochel bod gan y gwaith hwn oblygiadau sylweddol a pharhaus o ran adnoddau.. Ers Hydref 2024, yng Nghymru mae DHRs yn cael eu cynnwys o fewn y broses newydd Adolygiad Diogelu Unedig Sengl (ADUS). O hyn ymlaen, byddwn yn cydweithio gyda'r Bwrdd Diogelu Rhanbarthol gyda'm dyletswyddau DHR.
4. Crynodeb o'r gwaith a gwblhawyd eleni:
 - a) Gweithredu'r cynllun Diogelwch Cymunedol blynyddol yn barhaus ac adrodd yn chwarterol i'r Bwrdd rhanbarthol Gogledd Cymru Fwy Diogel.
 - b) Cyhoeddwyd y Strategaeth Trais Difrifol Gogledd Cymru ym mis Ionawr 2024, mewn ymateb i'r Ddyletswydd Trais Difrifol cenedlaethol. Mae'r Ddyletswydd yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau penodedig gydweithio i atal a lleihau trais difrifol yn yr ardal. Yn dilyn diwygiadau diweddar i'r Ddeddf Trosedd ac Anhrefn, mae gan y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol rôl benodol mewn gweithredu strategol ar sail tystiolaeth ar drais difrifol, ac rydym wedi bod yn rhan o'r gwaith strategaeth ranbarthol drwyddo draw.
 - c) Fel rhan o'r Strategaeth Trais Difrifol rhanbarthol, derbyniwyd y Bartneriaeth £65k ar gyfer prosiectau ataliol yn ein rhanbarth. Eleni, mae saith prosiect gwahanol yn cael eu cynnal. Yn Ynys Môn mae hyn yn cynnwys:

- Sesiynau 'Peidiwch â Dwyn Fy Nyfodol' a gynhelir mewn ysgolion gan RASASC Cymru (Rape and Sexual Abuse Support Centre). Mae hon yn ymgyrch addysgol, sy'n codi ymwybyddiaeth o gyffredinolrwydd eang trais rhywiol mewn cymdeithas, ac yn bwysicaf oll, sut y gallwn ddechrau newid agweddau ac ymddygiad.
 - Datblygu ymgyrch ymwybyddiaeth ynghylch gwerthu 'vapes' anghyfreithlon a chamfanteisio ar blant, er mwyn cynyddu adrodd a rhannu gwybodaeth.
 - Cynnal gwerthusiad o Wasanaeth ymyrraeth gynnar ac ecsbloetio yr awdurdod lleol i ddeall os yw'r trefniadau presennol yn ddigonol.
 - Prosiectau Gwasanaeth leuenctid – lleihau troseddau cylllyll drwy ddysgu ac addysg anffurfiol (rhaglen VR) a chynyddu cefnogaeth a dargedwyd yn ardal Amlwch drwy Ganolfan/Caffi leuenctid.
- d) Cwblhawyd yn llwyddiannus y prosiect i uwchraddio a gwella teledu cylch cyfyng ar draws yr ynys a ariannwyd drwy'r Gronfa Ffyniant Gyffredin. Dyrannwyd £250k i ymgymryd ag uwchraddiad hanfodol 'servers' ar draws yr ynys a chynyddu'r ddarpariaeth camerâu bresennol yng Nghaergybi a Llangefni.
 - e) Rydym wedi parhau i fod yn aelodau gweithredol o Fwrdd Diogelu Corfforaethol y Cyngor, ac wedi gweithio'n agos gyda'r Rheolwr Gwasanaeth ar gyfer Diogelu a Sicrhau Ansawdd ar faterion diogelu fel Atal, Trais Domestig a Throseddau Cyfundrefnol Difrifol.
 - f) Gyda'r Heddlu, rydym wedi datblygu pecyn ymwybyddiaeth ar gyfer staff awdurdodau lleol a phartneriaid perthnasol eraill ynghylch a Troseddau Cyfundrefnol Difrifol (SOC). Cafodd y pecyn ei dreialu ym mis Awst gydag Uwch Reolwyr a bydd yn cael ei gyflwyno flwyddyn nesaf. Ein nod yw cynyddu dealltwriaeth gweithwyr proffesiynol o sut mae SOC yn amlygu ei hun yn ein cymunedau a'r perthnasedd i'w gwaith o ddydd i ddydd.
 - g) Rydym wedi parhau i weithio'n agos gyda'r Arweinydd Rhanbarthol ar gyfer Hunanladdiad a Hunan-niwed o fewn y Gwasanaeth Iechyd. Mae gwaith sylweddol yn cael ei wneud yn rhanbarthol, er enghraifft cyflawni ar strategaeth newydd Llywodraeth Cymru, ymateb i leoliadau sy'n peri pryder a chodi ymwybyddiaeth o'r gefnogaeth sydd ar gael. Yn dilyn cais llwyddiannus i'r rhaglen grantiau bach, fe wnaethom drefnu gweithdy amlasiantaethol ar gyfer gweithwyr proffesiynol ledled Ynys Môn a Gwynedd gydag arbenigwr enwog yn y maes ynghylch y cysylltiad rhwng cam-drin domestig a hunanladdiad. Roedd y digwyddiad wedi'i or-danysgrifio a chafodd dderbyniad da iawn, ac rydym yn awyddus i drefnu digwyddiadau tebyg pellach yn y dyfodol.
 - h) Rydym yn parhau i fod yn aelodau o'r grŵp rhanbarthol i weithredu Strategaeth Lleihau Niwed Alcohol ar gyfer Gogledd Cymru. Wedi'i hariannu gan y Bwrdd Cynllunio Ardal, y nod yw lleihau effeithiau niweidiol yfed alcohol ledled Gogledd Cymru, trwy annog perthynas fwy diogel ac iachach ag alcohol. Mae'r Strategaeth wedi'i hadnewyddu'n ddiweddar ar gyfer 2025, ac mae dull cydweithredol, sy'n seiliedig ar bartneriaeth, yn cael ei fabwysiadu i leihau'r beichiau cymdeithasol ac economaidd sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio alcohol.
 - i) Gwnaed cais llwyddiannus i Grant Cyfalaf VAWDASV Llywodraeth Cymru i brynu offer 'target hardening' ar gyfer goroeswyr cam-drin domestig. O ganlyniad, mae 50 o gamerâu diogelwch wedi'u darparu eleni i'w dosbarthu yn Ynys Môn drwy'r cyfarfod 'Un Drws Blaen'. Eleni mae'r Bartneriaeth hefyd yn ymwneud â gwaith rhanbarthol i

safoni caledu targedau yng Ngogledd Cymru, ar ffurf siarter neu gytundeb safonau gofynnol.

7. Asesiadau effaith

7.1 Effeithiau posibl ar grwpiau gwarchodedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

Nid yw'r adroddiad blynyddol yn cynnwys cyfeiriad at unrhyw ddatblygiadau, y tybir iddynt gael effaith anffafriol ar unrhyw un o'r grwpiau a warchodir

7.2 Effeithiau posibl ar bobl sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol (penderfyniadau strategol)

Nid yw'r adroddiad blynyddol yn cynnwys cyfeiriad at unrhyw ddatblygiadau, y tybir iddynt gael effaith anffafriol ar unrhyw un sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau

7.3 Effeithiau posibl ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

Nid yw'r adroddiad blynyddol yn cynnwys cyfeiriad at unrhyw ddatblygiadau, y tybir iddynt gael effaith anffafriol ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

7.4 Effaith posibl ar darged Carbon Sero Net y Cyngor -

Dim / ddim yn berthnasol

8. Goblygiadau ariannol

Nid yw'r adroddiad yn nodi unrhyw oblygiadau ariannol penodol i'r Awdurdod Lleol

9. Atodiadau

1. Cynllun Diogelwch Cymunedol 2025-26

10. Awdur yr adroddiad a phapurau cefndir

Daron Owens – Uwch Swyddog Gweithredol